

Alain de Botton

Aşk Üzerine

Türkçesi: Ahu Antmen

Deneme

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
Romantik Yazgıcılık • 7

İKİNCİ BÖLÜM
Bir Ülkü Peşinde • 17

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Baştan Çıkarma Üzerine • 23

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Özgünlük • 35

BEŞİNCİ BÖLÜM
Akıl ve Gövde • 47

ALTINCI BÖLÜM
Marksizm • 55

YEDİNCİ BÖLÜM
Sahte Notalar • 68

SEKİZİNCİ BÖLÜM
Ya Aşk Ya Liberalizm • 77

DOKUZUNCU BÖLÜM
Güzellik • 88

ONUNCU BÖLÜM
Aşk Sözcükleri • 96

ON BİRİNCİ BÖLÜM
Onda Ne Buluyorsun? • 106

ON İKİNCİ BÖLÜM
Şüphe ve İnanç • 113

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Samimiyet • 117

ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
"Ben" in Onaylanması • 127

ON BEŞİNCİ BÖLÜM
Gönül de Mola Verir • 140

ON ALTINCI BÖLÜM
Mutluluk Korkusu • 153

ON YEDİNCİ BÖLÜM
Kasılmalar • 162

ON SEKİZİNCİ BÖLÜM
Romantik Terörizm • 172

ON DOKUZUNCU BÖLÜM
İyinin ve Kötünün Ötesinde • 181

YİRMİNCİ BÖLÜM
Ruhsal-Yazgınlık • 191

YİRMİ BİRİNCİ BÖLÜM
İntihar • 200

YİRMİ İKİNCİ BÖLÜM
İsa Kompleksi • 205

YİRMİ ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Boşlukları Doldurmak • 211

YİRMİ DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Aşk Dersleri • 216

BİRİNCİ BÖLÜM

Romantik Yazgıcılık

1. Belli bir yazgıya en çok romantik yaşantımızda özlem duyarız. Genelde ruhumuzun derinliklerine inemeyen insanlarla yatağımızı paylaşmak zorunda kaldığımızdan, günün birinde (aydınlanmış çağımızın tüm kurallarına aykırı olmakla birlikte) düşlerimizin erkeği ya da kadınıyla karşılaşacağımıza inandığımız için bağışlanamaz mıyız? Bu amansız özlemi doyuracak bir yaratığa adeta batıl bir inanç duymamız, hoşgörülemez mi? Dualarımız belki yanıtız kalacak, belki erkeklerle kadınlar arasındaki anlaşmazlık kısırdöngüsü hiç aşılamayacak ama, tanrılar olur da bize acırsa, o zaman o prens ya da prensesle karşılaşmamızı salt bir rastlantıya yormamız beklenebilir mi bizden? Bir kereliğine de olsa akılcı yorumlardan vazgeçerek, bunu romantik yazgımızın kaçınılmaz bir parçası olarak algılayamaz mıyız?

2. Aralık ayının başında bir sabah, Paris'ten Londra'ya giden İngiliz Havayolları uçağının ekonomi bölümünde otururken ne bir aşk, ne bir öykü vardı aklımda. Kış bulutlarının battaniye gibi açılıp yerini masmavi parlak sulara bıraktığı Normandiya sahilini yeni geçmiştik. Sıkılmıştım, aklımı toparlayamıyordum, havayolu dergisinde tatil beldeleri ve ha-

vaalanı hakkındaki bilgileri tepkisiz bir şekilde okuyordum. Fondaki o boğuk motor uğultusu, abartısız gri dekor, hosteslerin yapmacık gülücükleriyle uçakta insanın içini rahatlatan bir şey vardı. Aç ya da susamış değildim ama, çeşitli yiyecek ve içeceklerle koridorda ilerleyen arabayı gördüğümde uçak yolculuklarında yemek servislerinin uyandırdığı o belli belirsiz beklentiye hissettim.

3. Sol yanımdaki yolcu sanki biraz ürkerek koltuğunun önündeki cebe yerleştirilmiş uçak güvenlik önlemlerini anlatan kartı okumak için kulaklıklarını çıkardı. Karaya ya da suya gayet sakin, kuş gibi konan yolcular, topuklu ayakkabılarını çıkararak hanımlar, cankurtaran yeleklerini hünerle şişiren çocuklarla yakıtın mucizevi bir biçimde ateş almadığı, uçağın tek parça kaldığı ideal bir kazayı gösteriyordu elindeki kart.

4. "Bir terslik olursa nasılsa hepimiz öleceğiz, dalga mı geçiyorlar?" diye sordu yanımdaki yolcu.

"İnsanları biraz rahatlatıyor sanırım," diye yanıtladım, onu benden başka dinleyen yoktu.

"Öyle çabuk bir ölüm, o kadar da kötü bir son sayılmaz aslında, karaya çarparsa ve önde de oturuyorsan zaten hiç şansın yok. Bir amcam uçak kazasında ölmüştü. Sizin bu biçimde ölen bir tanıdığınız oldu mu?"

Olmamıştı ama o sırada hostes (işverenleri hakkında duyulan ahlaki kaygılardan habersiz halde) yemek servisine başladığı için yanıt veremedim. Portakal suyu istemiştim, bir tabak geçkin sandviçi ise geri çevirmek üzereydim ki yol arkadaşım kulağıma uzanarak, "Olsun alın. Ben yerim sizinkileri, açlıktan ölüyorum," diye fısıldadı.

5. Ensesini açıkta bırakacak kadar kısaydı kestane rengi saçları; iri, sulu, yeşil gözlerini gözlerimden kaçıyordu. Mavi

bir bluz giymiş, dizlerinin üzerini gri bir hırkayla örtmüştü. Omuzları kırılacakmış gibi inceikti, derisi soyulmuş parmaklarından da tırnaklarını yediği anlaşılıyordu.

“Sizi aç bırakmıyorum, değil mi?”

“Kesinlikle.”

“Özür dilerim, kendimi tanıtmadım, benim adım Chloe,” diye açıklamada bulundu sonra ve elini epeyce dokunaklı bir resmiyet içinde bana uzattı.

Ardından yaşamöykülerimizi değiş tokuş ettik; Chloe, ticari bir fuara katılmak için Paris’te bulunuyormuş. Bir yıldır Soho’daki bir moda dergisinin grafik tasarımcısı olarak çalışıyormuş. Kraliyet Sanat Akademisi’nde okumuş, York’ta doğmuş ama çocukken Wiltshire’a taşınmış ve şimdi (23 yaşında) Islington’da bir dairede tek başına yaşıyormuş.

6. Uçak Heathrow’a doğru alçalmaya başlarken, “Umarım bagajımı kaybetmemişlerdir,” dedi Chloe. “Sen de bavullarını kaybedeceklermiş korkusuna kapılmaz mısınız?”

“Aklıma pek takmam doğrusu, ama bir kez New York, bir kez de Frankfurt’ta olmak üzere iki kez başıma geldi.”

“Tanrım, nefret ediyorum yolculuklardan,” diye iç geçirdi Chloe işaret parmağını kemirerek. “En zoru da varmaktır, ben hep varış korkusu yaşarım. Bir süre uzaklaşınca, yokluğumda kötü şeyler olmuş gibi gelir, su borusu patladı mı, işimden oldum mu, kaktüslerim öldü mü...”

“Kaktüs mü yetiştiriyorsun?”

“Birkaç kaktüsüm var, bir kaktüs dönemi geçirdim de. Falik bir saplantı belki, biliyorum, ama Arizona’da bir kış geçirdikten sonra kaktüslere merak saldım. Senin evcil hayvanın var mı?”

“Eskiden balıklarım vardı.”

“Ne oldular?”

“Birkaç yıl önce bir kız arkadaşımınla birlikte yaşıyordum. Kıskançlıktan mı bilmiyorum ama, bir gün akvaryumu havalandıran aleti kapatmış, balıkların hepsi öldü.”

7. Virajlı bir dağ yolunda an an yakalanan manzaralar gibi birbirimizin kişiliklerine dair ufak pencereler açan bu sohbet, uçağın tekerlekleri asfalt piste değip, motoru geri viteste terminale seyrederek yükünü kalabalık havaalanına boşaltana dek böylece sürdü. Bavulumu alıp gümrüğü geçtiğim sırada Chloe’ye aşık olmuştum bile.

8. İnsan resmen ölmeden, herhangi birini yaşamının aşkı olarak düşünemez aslında (ki o zaman da zaten olanaksızdır). Oysa Chloe ile tanıştıktan kısa bir süre sonra onu yaşamımın aşkı olarak değerlendirmek, hiç de tuhaf gelmiyordu bana. Nedenini bilmiyorum ama, hissettiklerimi göz önünde bulundurarak ona birden duyduğum bu yakınlığın olsa olsa aşk olabileceğini söyleyebilirim. Bu sürecin iç dinamiklerini bildiğimi de iddia edemeyeceğim, deneyimlerim dışında kanıt da yok elimde. Londra’ya döndükten birkaç gün sonra Chloe ile birlikte geçirdiğimiz öğleden sonrayı örnek verebilirim. Noel’den birkaç hafta önce Londra’nın batı yakasında bir lokantada akşam yemeği yedikten sonra yapılacak hem en tuhaf, hem de en doğal şeymiş gibi geceyi onun dairesinde sevişerek bitirmemiz de bir başka örnek. Chloe Noel’i ailesiyle geçirdi, ben arkadaşlarımla İskoçya’ya gittim, ama birbirimizi her gün aradık, bazen günde beş defa konuşuyorduk –bir şey söylemek için de değil hani– yalnızca ikimiz de daha önce hiç kimseyle böyle konuşmadığımızı, ötekilerin zorlama ve kandırmacadan öteye gitmediğini, (doğal olarak bir kurtarıcıya gerek duyan) o bekleyişin artık gerçekten sona erdiğini hissettiğimiz için arıyorduk birbirimizi. Yaşamım boyunca beceriksizce aradığım, düşlerimde gördüğüm kadındı o ve gülüşü, gözleri, espri anlayışı, edebiyat zevki, kaygıları ve zekasıyla idealimdeki sevgiliye tıpatıp uyuyordu.